

สิทธิการเดินเรือในทะเลอาณาเขตภายใต้ UNCLOS

สิทธิในการเดินเรือผ่านเขตพื้นที่ทะเลอาณาเขตของรัฐต่าง ๆ นั้น ย่อมเป็นไปอย่างเสรีและเปิดกว้าง ภายใต้หลักประกันตามกรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 (United Nations Convention on the Law Of the Sea: UNCLOS) ซึ่งหมายความว่าเรือของรัฐต่าง ๆ สามารถแล่นผ่านทะเลอาณาเขตของรัฐชายฝั่งเหล่านั้นได้ โดยไม่ต้องมีการทำหนังสือขออนุญาตหรือบอกกล่าว ซึ่งเรือของรัฐเหล่านั้นต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดของ UNCLOS อย่างบริสุทธิ์

❖ ความสำคัญของอนุสัญญา

อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 (UNCLOS) นั้น เป็นกรอบข้อตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยเรื่องสิทธิทางทะเล ซึ่งอนุสัญญา ฉบับนี้ เกิดขึ้นมาจากการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ครั้งที่ 3 ซึ่งได้มีการให้คำนิยามถึงสิทธิและความรับผิดชอบของรัฐชายฝั่งในเรื่องของการใช้ประโยชน์จากทะเลและมหาสมุทรโดยที่ประชุมฯ มีการวางแนวทางการปฏิบัติสำหรับการดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับเศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล

อนุสัญญา ฉบับนี้ ถูกนำมาบังคับใช้เมื่อเดือนมิถุนายน 2559 โดยมีประเทศที่เข้าร่วมให้สัตยาบันในอนุสัญญาฯ มากกว่า 167 ประเทศ อีกทั้งยังเป็นการนำมาใช้แทนอนุสัญญาทะเลหลวง ซึ่งบังคับใช้มาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1958 อีกด้วย

สำหรับองค์กรที่มีบทบาทสำคัญในการนำอนุสัญญาฯ ฉบับนี้ไปขับเคลื่อนให้เห็นผลในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม คือ องค์กรทางทะเลระหว่างประเทศ (International Maritime Organization: IMO) ซึ่งเป็นองค์กรที่มีความเชี่ยวชาญทางทะเลเป็นพิเศษเช่นเดียวกับองค์กรที่จัดตั้งขึ้นตามอนุสัญญาฯ เช่น คณะกรรมการล่าวาฬระหว่างประเทศ (International Whaling Commission: IWC) และองค์การพื้นทะเลระหว่างประเทศ (International Seabed Authority: ISA)

❖ นิยามศัพท์

อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 (UNCLOS) ได้ให้นิยามของคำว่า "การเดินเรือผ่านโดยสุจริต" นั้น หมายถึง การแล่นเรือผ่านพื้นที่ทางทะเลที่มีอาณาเขตติดต่อกับรัฐชายฝั่งในลักษณะที่ไม่ชักช้าและต่อเนื่อง และต้องไม่รบกวนสันติภาพ ความสงบเรียบร้อย และความมั่นคงของรัฐชายฝั่งนั้น ๆ ส่วนข้อปฏิบัติของเรือดำน้ำและพาหนะอื่น ๆ ใต้น้ำ จะต้องแล่นเรือบนผิวน้ำพร้อมทั้งชักธงแสดงตน ทั้งนี้ รัฐชายฝั่งนั้น ๆ สามารถระงับสิทธิในการเดินเรือผ่านของรัฐต่าง ๆ ได้เป็นการชั่วคราว หากตรวจพบว่าเรือลำดังกล่าวมีการดำเนินกิจกรรมที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐชายฝั่ง

❖ การกำหนดพื้นที่อาณาเขตทางทะเลภายใต้อนุสัญญาฯ

น่านน้ำภายใน

เป็นเขตพื้นที่ทางทะเลที่อยู่ชิดเข้ามายังชายฝั่งหรือติดแผ่นดิน โดยรัฐชายฝั่งมีอิสระในการกำหนดกฎหมายและระเบียบการใช้ทรัพยากรได้ทั้งหมด ส่วนเรือต่างชาติไม่มีสิทธิแล่นผ่านในน่านน้ำภายในโดยที่ไม่ได้รับการอนุญาตจากรัฐชายฝั่งนั้น ๆ

น่านน้ำอาณาเขต

เป็นเขตพื้นที่ทางทะเลที่วัดออกไป 12 ไมล์ทะเล (22 กิโลเมตร) จากเส้นฐาน รัฐชายฝั่งมีอิสระในการกำหนดกฎหมาย และระเบียบการใช้ทรัพยากรได้ทั้งหมด เรือต่างชาติที่ได้รับสิทธิในการแล่นผ่าน

สิทธิการเดินเรือในทะเลอาณาเขตภายใต้ UNCLOS

Statute of the international tribunal for the law of the sea

ANNEXVI to the United Nations Convention on the Law of the Sea, 1982.

Scale of Rights

Zone	Distance from Baseline	Rights
Territorial Sea	0 - 12 Miles (200 Meters)	Sovereign Territory
Contiguous Zone	12 - 24 Miles (200 Meters)	Sovereign rights to the water column and continental shelf
EEZ (Exclusive Economic Zone)	0 - 200 Miles (200 Meters)	Sovereign rights to the continental shelf
The High Seas	200 Miles (200 Meters) and beyond	No National Rights

Labels in diagram: Innocent Passage, Territorial Sea Baseline, Mischief Reef, Subi Reef, ECS (Continental Shelf), The Area.

จะต้องเป็นไปด้วยความสุจริต โดยเฉพาะพื้นที่ช่องแคบทางยุทธศาสตร์ที่รัฐชายฝั่งสามารถอนุญาตให้เรือรบของต่างชาติแล่นผ่านได้เป็นการชั่วคราว

เขตต่อเนื่อง

เป็นเขตพื้นที่ทางทะเลที่วัดจากขีดจำกัดเส้นฐานทางทะเลอาณาเขตถัดไปอีก 12 ไมล์ทะเล รัฐชายฝั่งมีสิทธิในอธิปไตย และมีสิทธิในการบังคับใช้กฎหมายใน 4 เรื่อง ได้แก่ ศุลกากร ภาษีอากร การเข้าเมือง และมลภาวะ

เขตเศรษฐกิจจำเพาะ

เป็นเขตพื้นที่ทางทะเลที่วัดจากเส้นฐานออกไป 200 ไมล์ทะเล (370 กิโลเมตร) รัฐชายฝั่งมีสิทธิ์แสวงประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ แต่เพียงรัฐเดียว ส่วนรัฐอื่น ๆ มีเสรีภาพในการเดินเรือ การเดินอากาศยาน การวางท่อก๊าซ/ท่อน้ำมัน และการวางสายเคเบิลใต้น้ำได้โดยขึ้นอยู่กับระเบียบของรัฐชายฝั่งนั้น ๆ

ไหล่ทวีป

เป็นแผ่นดินตามธรรมชาติที่ยื่นออกไปเป็นขอบนอกของทวีป (แต่ไม่เกิน 100 ไมล์ทะเล จากจุดความลึก 2,500 เมตร) หรือระยะ 200 ไมล์ทะเล จากเส้นฐานของรัฐชายฝั่ง ซึ่งรัฐชายฝั่งมีสิทธิขุดเจาะแร่ธาตุ และสิ่งมีชีวิตในดินชั้นล่างของไหล่ทวีปที่อยู่ในเขตของตนแต่เพียงผู้เดียว ทั้งนี้ ไม่รวมถึงสิ่งมีชีวิตที่อาศัยอยู่ในน้ำที่พื้นเขตเศรษฐกิจจำเพาะ

📌 สิ่งที่ต้องตระหนักรู้เกี่ยวกับอนุสัญญาฯ

ประเด็นที่หนึ่ง มีการกำหนดให้เรือที่แล่นผ่านทะเลอาณาเขตโดยตรงละเว้นจากกิจกรรมใด ๆ ที่ไม่จำเป็นสำหรับการแล่นเรือผ่านอย่างต่อเนื่องและเป็นไปด้วยความรวดเร็ว เรือของรัฐอื่น ๆ ไม่จำเป็นต้องทำหนังสือแจ้ง หรือขออนุญาตรัฐชายฝั่งก่อนเดินทางผ่านทะเลอาณาเขตของรัฐชายฝั่ง แต่การแล่นเรือผ่านต้องเป็นไปด้วยความบริสุทธิ์ใจ

ประเด็นที่สอง แม้ว่ารัฐชายฝั่งจะสามารถจำกัดการปฏิบัติการทางทหารและการสอดแนมในทะเลอาณาเขตของตนได้ แต่ก็ไม่สามารถจำกัดเรือทหารและเรือตรวจการณ์ที่แล่นผ่านแดนตามเส้นทางที่บริสุทธิ์ได้ หากเรือของรัฐนั้น ๆ ไม่ดำเนินกิจกรรมทางทหารหรือการสอดแนมในขณะที่แล่นเรือผ่านทะเลอาณาเขตของรัฐชายฝั่งนั้น ๆ

ประเด็นที่สาม หากรัฐชายฝั่งตรวจพบว่าเรือของรัฐอื่น ๆ ที่แล่นเข้ามาในทะเลอาณาเขตของตนกระทำการกิจกรรมใด ๆ ในขณะที่แล่นเรือผ่าน รัฐชายฝั่งอาจสามารถสั่งให้เรือลำดังกล่าวแล่นออกจากทะเลอาณาเขตของตนได้ทันที

ประเด็นที่สี่ การที่เรือของรัฐต่าง ๆ แล่นผ่านทะเลอาณาเขตโดยปราศจากการกระทำที่เป็นภัยคุกคาม หรือกระทบต่อสันติภาพ ความเป็นระเบียบเรียบร้อย หรือความมั่นคงของรัฐชายฝั่ง รวมทั้ง

การกระทำการกิจกรรมใด ๆ ของเรือที่แล่นผ่านจะต้องเป็นไปตามอนุสัญญาฯ ฉบับนี้ และกฎเกณฑ์อื่น ๆ ของกฎหมายระหว่างประเทศด้วย

📌 บทส่งท้าย

สำหรับประเทศไทยนั้น มีกฎหมายที่มีความเกี่ยวข้องหรือเชื่อมโยงกับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. 1982 (UNCLOS) อยู่หลายฉบับ โดยสามารถจำแนกออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่หนึ่ง กฎหมายเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล เช่น พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 พระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. 2514 และพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. 2560

กลุ่มที่สอง กฎหมายเกี่ยวกับความมั่นคงทางทะเล เช่น พระราชบัญญัติเพิ่มอำนาจตำรวจในการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดทางน้ำ พ.ศ. 2496 และพระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. 2562

กลุ่มที่สาม กฎหมายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เช่น ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยนโยบายและการฟื้นฟูทะเลไทย พ.ศ. 2539 พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. 2558 และพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2561

กลุ่มที่สี่ กฎหมายพาณิชย์นาวี เช่น พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. 2456 พระราชบัญญัติเรือไทย พ.ศ. 2481 พระราชบัญญัติป้องกันเรือโดนกัน พ.ศ. 2522 และพระราชบัญญัติกักเรือ พ.ศ. 2534

★อ้างอิง

- <https://iilss.net/tag/what-is-a-rock-under-the-un-convention-of-the-law-of-the-sea/>
- https://ipdefenseforum.com/?fbclid=IwAR0Fs0HdzokRU7WfxjxFP0_-FOUQEjNeGAKruVWPL43v4QKU97d5ulyWtj8
- <https://treaties.mfa.go.th/th/content/กฎหมายทะเล?cate=63d1f3c67edb2e31af2af453>
- <https://www.judge.navy.mi.th/upload/pdf/international%20law/UNCLOS%20%201982.pdf>
- <https://th.wikipedia.org/wiki/อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล>